

BOEKBESPREKINGEN

L a u r s e n , D. , 1953. The genus *Ianthina*, a monograph. Dana-report no. 38, ill. (Carlsberg Foundation, Copenhagen) 10 shilling = 10 D. Kronen.

In de serie monographieën betreffende mariene organismen van de Dana-expedities, een serie waarvan het belang ver boven een gewoon expeditie-rapport uitgegroeid is, verscheen in November 1953 een revisie van het geslacht *Ianthina* van de hand van D a n L a u r s e n. Deze auteur is tot de oorspronkelijkste bronnen doorgedrongen en heeft o.a. de typen van Linnaeus onderzocht en afgebeeld. De meest recente monographie die ons vóór November 1953 ter beschikking stond, is de bewerking van T r y o n in het *Manual of Conchology*, vol. 9 (1887), die zo langzamerhand toch wel enigszins verouderd was. L a u r s e n heeft niet alleen de anatomie, biologie en verspreiding onderzocht, maar ook is hij niet afgeschrikt door nomenclatuur en literatuurstudie. Het is begrijpelijk, dat deze opvallende familie al vroeg de aandacht trok van de zoölogen; het is echter L a u r s e n voorbehouden het respectabele aantal van 60 verschillende namen terug te brengen op 5 soorten, t.w.: *Ianthina ianthina* L., *I. exigua* Lam., *I. umbilicata* d'Orb., *I. prolongata* Blainv. en *I. pallida* Thoms.

Het boek is verdeeld in drie gedeelten: I "Historical remarks," II "Morphological part," III "Systematic part," voorafgegaan door een inleiding en besloten door een literatuurlijst, die praktisch volledig is.

Elke soort is afgebeeld als schelp, waarnaast men detailtekeningen (radula, eikapsel, protoconch) en een kaartje met stippen, die de verspreiding over de wereldzeeën aangeven, aantreft. De tekeningen zijn zeer verzorgd en artistiek verantwoord. Achterin het boek vindt men een fotoplaat, die ook van byzondere kwaliteit is.

Dit belangrijke werk, dat zeker een plaats in onze bibliotheek zou verdienen, moge ik de malacoloog-systematicus ten zeerste in de aandacht aanbevelen.

- A. C. van Bruggen.

D a r t e v e l l e , D r. E d m o n d : Les N'ZIMBU, monnaie du Royaume de Congo. Mém. Soc. R. Belge Anthropol. Préhist. (N. S.) no. 1, XVI & 249 pp., 96 figs., 3 cartes (Bruxelles, 1953).

Deze verhandeling heeft een veel rijkere inhoud dan de titel zou doen vermoeden. Om de rol, die schelpen in de Congo gespeeld hebben en nog spelen, goed duidelijk te maken, is het namelijk nodig allerlei over de waarde en het gebruik van schelpen in dit deel van Afrika mede te delen. Behalve de n'zimbu, *Olivancillaria nana* (Lm.), het wettig betaalmiddel (andere soorten, b.v. *Melampus liberianus* H. & A. Ads., gelden als valse munt!), komen dus vele andere schelpen, ook uit andere klassen van de weekdieren ter sprake, en behalve geld ook sieraden, beelden van voorouders, versieringsmotieven met gestyleerde schelpen, enz. Kortom, het boek bevat een schat van gegevens over de ethnographische betekenis van mollusken.

De Centrale Bank van Belgische Congo en Ruanda-Urundi stuurde een exemplaar aan de redactie van *Basteria*. Natuurlijk werd dit dankbaar aanvaard en in de bibliotheek van onze Vereniging opgenomen.

- C. O. v. R. A.

T u r n e r , R u t h D. : The family Pholadidae in the Western Atlantic and the Eastern Pacific. Part I - Pholadinae. *Johnsonia*, vol. 3 no. 33, 64 pp., 34 pls., May 17, 1954.

De afleveringen van *Johnsonia*, gepubliceerd door het Department of Mollusks van het Museum of Comparative Zoology, Harvard University, Cambridge, Mass., waarin systematisch de marine molluskenfauna van Amerika in monografieën behandeld wordt, munten niet alleen in typografische verzorging (zwaar kunstdrukpapier, royaal lettercorps, 4^o formaat) uit, doch ook het wetenschappelijk peil van de afzonderlijke verhandelingen beantwoordt aan de hoogste eisen. Het thans voor ons liggende eerste deel over de pholaden is ook weer zo'n juweeltje.

Miss T u r n e r heeft de stof logisch ingedeeld. Na bij het economisch belang van de boormossels te hebben stilgestaan, waarbij *Martesia striata* (L.), een echte cosmopoliet, in een kwaad daglicht komt te verkeren als vernielers van waterkeringen, etc., snijdt de schrijfster de oecologie en verspreiding der boormossels aan, om vervolgens bij de levensgeschiedenis dezer interessante dieren te belanden, een terrein waarop nog heel wat te ontdekken valt, speciaal wat het fenomeen van de boormethoden der verschillende soorten en b.v. de phosphoriserende eigenschap van *Pholas dactylus* L. betreft. De schrijfster behandelt beknopt doch zeer overzichtelijk de morfologie van de schelp, geeft enkele algemene opmerkingen omtrent de klassificatie en begint dan op blz. 19 met het systematisch gedeelte. Er worden 13 soorten behandeld, behorende tot 4 genera en 3 subgenera, t.w.: *Barnesia candida* (L.), *B. (Anchomasa) parva* (Penn.), *B. (A.) lamellosa* (d'Orb.), *B. (A.) truncata* (Say), *B. (A.) subtruncata* (Sow.), *Cyrtopleura (Scobinopholas) costata* (L.), *C. (S.) lanceolata* (d'Orb.), *C. (Cyrtopleura) cruciger* (Sow.), *Pholas dactylus* L., *P. (Thovana) campehiensis* Gmel., *P. (T.) chiloensis* Molina, *Zirfaea crispata* (L.) en *Z. pilsbryi* Lowe (= *Z. gabbi* auct. nec Tryon).

Van iedere soort is een volledige synonymie opgegeven en alle besproken soorten zijn voortreffelijk, grotendeels naar foto's, van type-exemplaren, of in lijntekeningen van de schrijfster, afgebeeld. Het bestudeerde materiaal wordt uitvoerig verantwoord en men moet bewondering hebben voor de overstelpende hoeveelheid dieren, die de schrijfster door haar handen heeft laten gaan.

Daar de vier in ons land, hetzij autochtoon aangetroffen, hetzij van elders aangevoerde soorten alle uitvoerig in dit werk besproken worden, is deze monografie ook voor malacologen, die zich in hun studie tot de inlandse marine fauna beperken, bijzonder waardevol, vooral ook daar de schrijfster de resultaten van moderne Europese onderzoekers, als G. Thorson e.a., die zich vooral met de oecologie en ontogenie van marine weekdieren bezighouden, volledig in aanmerking heeft genomen. - P. Kaas.

Y o n g e , C. M. : The Sea Shore, Collins, London (61 kleurenfoto's, 62 gewone foto's, 88 tekstfiguren, 311 pp.) -1949.

Helaas is indertijd dit boek bij het verschijnen in 1949 aan de aandacht ontsnapt van diegenen, die regelmatig aan de rubriek "Boekbespreking" bijdragen. Dit werk van Professor Yonge, een van de voornaamste Britse vertegenwoordigers van de mariene biologie, is voor malacologen van het grootste belang. "The Sea Shore" behandelt op voortreffelijke en boeiende wijze de problemen van de oecologie van de Engelse Noordzeekust. Dat naast de verschillende andere groepen van Evertebraten de mollusken hier een heel belangrijke rol spelen, spreekt wel vanzelf; temeer daar langs de Britse kust veel meer soorten levend voorkomen dan bij ons.

Dikwijls zijn hele hoofdstukken voor het belangrijkste gedeelte gewijd aan de weekdieren: "Barnacles and molluscs of a rocky shore," "Muddy shores." De dieren worden hier gezien in hun verband met elkaar, de plantenwereld en de overige uitwendige omstandigheden. Een en ander gaat gepaard met een unieke illustratie bestaande uit gewone- en kleurenfoto's en tekeningen. De tekstfiguren zijn in de regel overgenomen uit bekende standaardwerken, waarbij overigens zorgvuldig op de kwaliteit is toegezien. De originele figuren zijn ook zeer goed (Bivalven). De fotoplaten zijn stuk voor stuk kunstwerken. Ik mag vooral wijzen op Plate 16 (*Asolidia*

C.B. -54

-522-

Aug. 1954

papillosa), 19, 20, 21, 22 (*Nucella lapillus*, kleurvariëteiten) en 35
(*Lima hians* met uitgestrekte tentakels).

Dit belangrijke boek mag zeker niet ontbreken in de kast van de malacoloog, die meer wil weten dan de naam alleen van zijn strandvondsten. De vakbioloog biedt dit werk een voortreffelijke leidraad voor de oecologie van de rotsachtige zeekust.

A. C. van Bruggen.